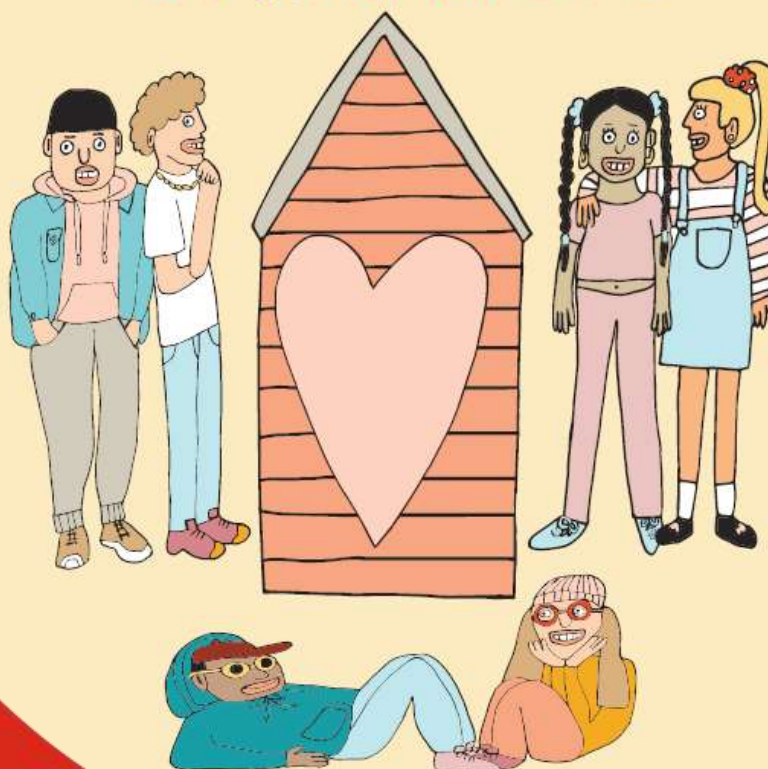

ET BRA STED Å VÆRE

- SLIK BARN OG UNGE SER DET

Rapport

Sluttrapport - Dam Helse

Et bra sted å være – slik barn og unge ser det

Rapport

Innhold

Forord.....	2
Sammendrag	2
Kap 1. Bakgrunn for prosjektet.....	4
Kap 2. Målsetting og målgruppe.....	5
Kap 3. Prosjektgjennomføring/Metode	6
Kap 4. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering.....	8
Kap 5. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer	12
Referanser/litteratur	12
Vedlegg.....	12

Forord

Redd Barna har gjennomført prosjektet «Et bra sted å være», i tett samarbeid med Ungdom og fritid som er landsforeningen for fritidsklubber og ungdomshus, og dermed representerer rundt 2500 ungdomsarbeidere og 100 000 ungdom. Prosjektet ble startet opp i 2021 og avsluttet juni 2022.

Bakgrunnen for prosjektet var barnekonvensjonens artikkel 31, og norsk lov, som gir alle barn og unge rett til lek og fritid. Vi erfarte at det ofte ble fokusert på aktiviteter som for eksempel idrett, speider og dans, mens fritidsklubbene ble glemt. Samtidig sier barn og unge at fritidsklubbene er et viktig sted å være for å bygge vennskap, felleskap og kunne være seg selv uten prestasjonspress. Til tross for dette, så har det blitt stadig færre fritidsklubber i Norge de siste 10 årene, med en nedgang på 15 prosent, fra 735 klubber i 2010 til 625 fritidsklubber i 2020 (SSB).

Dette prosjektet og Redd Barna sitt arbeid med fritidsklubber er bygget på behov fra barn og unge. Barn og unge er tydelige på at mangel på møteplasser er en hindring for at de skal ha det bra på fritiden. I prosjektet har vi hatt samtaler med barn og unge, både de som bruker fritidsklubb aktivt og sitter i klubbrådet, og de som er mindre aktive. Vi har gjennomført medvirkningsprosesser med barn og ungdom på klubber, og vi har sendt ut en spørreundersøkelse til alle norske barne- og ungdomsråd. Vi har også snakket med voksne som jobber på fritidsklubber. Denne kunnskapen er blitt samlet i en rapport, et aktivitetshefte for barn og ungdom, og en film.

Gjennom arbeidet med prosjektet har vi utviklet et nasjonalt og et lokalt krav til myndighetene. Det lokale kravet er knyttet til de menneskelige, fysiske og økonomiske rammene som må på plass for at fritidsklubben skal være et godt sted for ungdom, mens det nasjonale kravet er en lovfesting av barns rett til en fritidsklubb i sitt nærmiljø. Dette kravet har fått mye oppmerksomhet, både i medier og sosiale medier. Arbeidet for å få innfridd de politiske målene fortsetter.

Takk til barn og unge, frivillige ungdom og ansatte på klubb, og fagfolk som har gitt innspill til arbeidet. Takk også til illustratør Anette Moi som har designet forsiden på rapporten og aktivitetsheftet, og Eivind Nitter som har produsert filmen, samt en stor takk til Ingvild Christensen (Ungdom og fritid) og Johanne Fearnley (Redd Barna) som begge har jobbet med å innhente erfaringer fra barn, ungdom og voksne i prosjektet. Vi vil også takke Stiftelsen Dam for finansiering av arbeidet.

Sammendrag

Barnekonvensjonens art 31, gir alle barn og unge rett til lek og fritid, men fokus er ofte på tradisjonelle aktiviteter som idrett, speider og dans, mens fritidsklubber blir glemt. Ungdom forteller at fritidsklubb er et viktig for å bygge vennskap, felleskap og være seg selv. Det blir stadig færre fritidsklubber og de siste 10 årene har det vært en nedgang på 15%. 65 kommuner har ingen klubb. Målsetting med prosjektet har vært å jobbe for en lovfestet tilgang for alle barn til en fritidsklubb gjennom å øke bevissthet om betydningen av fritidsklubber; styrke unges innflytelse og mulighet til å medvirke i dette arbeidet; og øke kunnskap blant myndigheter og folk om klubb og hvordan jobbe for inkluderende møteplasser. Målgruppen har vært ungdom, nasjonale og lokale myndigheter, media, aktivister og frivillige som ønsket å gjøre en forskjell for barn og unge i sin kommune.

Prosjektet har lagt et viktig grunnlag for videre arbeid med å sikre gode og trygge møteplasser for barn og unge, slik at de skal få innfridd sin rett til lek og fritid. Vi har innhentet erfaringer og løsninger på tematikken fra ungdom selv, og vi har også fått utviklet metodehåndbok om hvordan de kan jobbe lokalt med dette selv. Gjennom de åpne dagene har vi introdusert nærmiljø for klubb, og bidratt til å skape dialog mellom lokale myndigheter og ungdom. Underskriftskampanje, aktivitet i SoMe og media har bidratt til økt kunnskap om betydningen av lokale møteplasser for barn og unge, og politiske møter og påvirkning har i bidratt til å sette tematikken på dagsorden. Vi vil fortsette å jobbe tett med Ungdom og Fritid for å innfri både de lokale og nasjonale kravene som er blitt nedfelt.

Prosjektet er bygget på behov fra barn og unge. Barn og unge er tydelige på at mangel på møteplasser er en hindring for at de skal ha det bra på fritiden. I prosjektet har vi hatt samtaler med barn og unge, både de som bruker fritidsklubb aktivt og sitter i klubbrådet, og de som er mindre aktive. Vi har gjennomført medvirkningsprosesser med barn og ungdom på klubber, og vi har sendt ut en spørreundersøkelse til alle norske barne- og ungdomsråd. Vi har også snakket med voksne som jobber på fritidsklubber. Denne kunnskapen er blitt samlet i en rapport, et aktivitetshefte for barn og ungdom, og en film.

Gjennom arbeidet med prosjektet har vi utviklet et nasjonalt og et lokalt krav til myndighetene. Det lokale kravet er knyttet til de menneskelige, fysiske og økonomiske rammene som må på plass for at fritidsklubben skal være et godt sted for ungdom, mens det nasjonale kravet er en lovfesting av barns rett til en fritidsklubb i sitt nærmiljø. Dette kravet har fått mye oppmerksomhet, både i medier og sosiale medier. Arbeidet for å få innfridd de politiske målene fortsetter.

Direkte resultater;

- Ferdig kvantitativ og kvalitativ kartlegging om status for møteplasser og barn og unges fritid i norske kommuner i samarbeid med barne- og ungdomsråd
- Kartlegging, konklusjoner og anbefalinger har blitt samlet i en rapport som er blitt trykket i 2000 eksemplarer.
- Kort film basert på funn i rapporten.
- Fem åpne dager på fritidsklubber der fritidsklubben ble synliggjort i lokalmiljøet.
- 304 ungdom har bidratt direkte i prosjektet
- Ide- og aktivitetshefte for lokal påvirkning for ungdom utviklet
- Underskriftskampanje lansert

Det har vært noen avvik fra opprinnelig skisse, som i hovedsak skyldes at koronarestriksjoner i starten av prosjektet gjorde det vanskelig med fysiske møter med ungdom. Vi innså at denne dialogen var viktig, og har derfor valgt å ha workshop med unge i sluttfasen. Vi hadde også åpne dager på klubb, istedenfor folkemøter. Ungdom ville ha lokale politikere, foreldre og nærmiljø inn på klubbene!

Redd Barna og Ungdom og fritid jobber videre for å innfri kravet prosjektet. Vi har sendt en survey til alle kommuner som skal brukes inn i det videre påvirkningsarbeidet. Ungdom og fritid har vært en viktig samarbeidspartner i dette prosjektet, og vi kommer til å fortsette å jobbe tett sammen for å sikre at alle barn og unge får innfridd sin rett til lek og fritid. Rapporten, filmen og verktøyene fra prosjektet vil brukes aktivt i dette arbeidet. Vi vil jobbe for å innfri de lokale kravene i lokalvalget 2023, og rapporten skal sendes til alle kommuner.

Kap 1. Bakgrunn for prosjektet

Fritidsklubben er et fristed, men også et sted hvor barn og unge kan få møte nye mennesker, teste egenskaper og ferdigheter. Det er et sted der de får mulighet til å prøve nye ting, og oppleve mestring og fellesskap. Fritidsklubber spiller en viktig rolle i forebygging av utenforskap og sosial eksklusjon, og er med på å bygge demokratiforståelse. Til tross for kunnskap og erkjennelse om de positive effektene av fritidsklubben, er det store variasjoner i hvilket tilbud som finnes rundt i kommunene i Norge, både knyttet til antall klubber, åpningstider, aktiviteter som tilbys, informasjon som gis om klubben, og om tilbudet er tilrettelagt for barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Ungdom forteller at mangel på møteplasser er en stor barriere for muligheten til å ha en aktiv fritid og få oppfylt sin rett til lek og fritid.

Barnekonvensjon artikkel 31. gir alle barn har rett til lek og fritid, uansett hvem de er og hvor de kommer fra. Fritidserklæringen som regjeringen har initiert, slår fast at alle barn og ungdom i Norge skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter¹. Likevel er det mange barn som blir ekskludert fra fellesskapet på fritidsarenaen og som møter på barrierer når de ønsker å delta.

I 2018 gjennomførte Redd Barna prosjektet *Oppdrag 31: Rett på fritid* der vi samarbeidet med barne- og ungdomsråd i fire kommuner for å finne ut hvordan barn har det på fritiden og hva de mener skal til for at alle barn skal få være med på fritidsaktiviteter². På bakgrunn av innspillene til hundrevis av barn og unge over hele landet kom ungdomsrådene og Redd Barna fram til ulike barrierer som hindrer barn og unge i å delta på fritidsaktiviteter. Mangel på møteplasser/fritidsklubber var en barriere som ble trukket fram.

Barn og unge forteller at organiserte fritidsaktiviteter handler ofte om å trene, øve, og å bli bedre, og det er lite fokus på bare å ha det gøy. Mange ønsker bare å være med vennene sine og ha et gratis sted hvor de kan slippe prestasjonspress og forventninger. Men de stedene som allerede finnes, som biblioteker eller skoleområder, er ofte stengt på ettermiddagen og i helgene. Når man ikke har et sted man føler seg velkommen eller får lov til å være, da henger man ute istedenfor. Noen henger på kjøpesenteret, andre på bensinstasjonen, og noen blir bare hjemme hos seg selv, uten å treffe noen. Mange unge trenger – og har lyst til – å ha helt fri på fritiden sin, helst sammen med venner. For å få til det, trenger de et sted de kan møtes.

Fritidsklubber eller ungdomshus kjennetegnes ved at det er et åpent fritidstilbud, ofte i kommunal regi, som skiller seg fra andre aktiviteter ved at det ikke tilbys en spesifikk aktivitet og det ikke kreves et formelt medlemskap. Det kreves heller ikke at deltakerne skal ha bestemte holdninger eller ferdigheter. I Norge oppstod de første fritidsklubbene på 1950-tallet, og eksistensen har vært begrunnet med sosial- eller kulturpolitiske argumenter for å forebygge ungdomskriminalitet og utvikle/støtte ungdomskulturen. I dag er det et økende fokus på fritidsklubben som et bidrag for å skape trygge og integrerte lokalsamfunn hvor ungdom gis anledning til inkludering, deltakelse i meningsfulle aktiviteter og medbestemmelse. Det er også et økende søkelys på fritidsklubbenes betydning for folkehelse. Fra Folkehelsemeldingen, *Mestring og muligheter*, av 2015 kan vi lese at "klubbene bidrar til å utjevne sosiale forskjeller, og mange klubber jobber aktivt med å motvirke marginalisering av barn og unge som er berørt

¹ https://www.regjeringen.no/contentassets/42fc032208724215886755da5d165f1e/folder_fritidserklaeringen.pdf

² <https://www.reddbarna.no/content/uploads/2021/03/Redd-Barna-Rapport-Oppdrag-31-Rett-p%C3%A5-fritid-2019.pdf>

av fattigdomsproblematikken. (..) Tradisjonelt har fritidsklubben vært den eneste offentlige arena som er åpen for alle ungdom på deres fritid og som vektlegger ungdomsinitiert aktivitet. Det er derfor viktig at kommunen styrker sitt arbeid på dette området for best mulig effekt av regjeringens satsninger gjennom nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom og storbyordning."³

I følge *Ungdata 2017* har 31 prosent av ungdomsskoleelevene og 16 prosent av elever på videregående skole vært på fritidsklubb eller ungdomshus den siste måneden, noe som viser at fritidsklubbene utgjør en viktig sosial arena for svært mange ungdom i Norge⁴. Aller størst er deltakelsen i små kommuner, der om lag halvparten av ungdommene har brukt tilbudet den siste måneden.

Selv om en tredel av ungdom i Norge har brukt fritidsklubben den siste måneden, viser *Nova notat nr. 1/19 Fritidsklubber i et folkehelseperspektiv*, at enkelte grupper ungdom som fremstår som sårbare når det gjelder folkehelsemessige utfordringer, i større grad bruker fritidsklubbtilbudet enn andre ungdom⁵. Det er en tendens til en skjev sosial rekruttering til fritidsklubbene, ved at ungdom med lavere nivå av sosioøkonomiske ressurser i hjemmet langt oftere bruker tilbudet enn ungdom med mye ressurser. Denne variabelen er mest markant i Oslo, men også til stede i mellomstore og mellomsmå kommuner. *Ungdata 2017* viser videre at ungdom med innvandrerbakgrunn bruker tilbudet langt oftere enn ungdom med norskfødte foreldre. Ungdom som bruker fritidsklubb, rapporterer også mer om problemadferd og flere har blitt utsatt for vold og mobbing enn de som ikke bruker fritidsklubbtilbudet. En annet interessant funn fra *Ungdata* er at ungdom som går på fritidsklubb, også ser ut til å være generelt mer aktiv på fritiden – og flere deltar regelmessig i andre organiserte fritidsaktiviteter. Når det gjelder trivsel og sosiale relasjoner, er det flere som er misfornøyde med skole og foreldre, mens det med venner er motsatt. Flere av klubbgjengerne rapporterer at de har fortrolige venner og sterke vennerelasjoner. Generelt så kan en gjennomgang av brukerne av fritidsklubben tyde på at fritidsklubber i større grad enn andre fritidstilbud, når ut til ungdom som er risikoutsatte på ulike vis.

Til tross for en økt annerkjennelse av betydningen av fritidsklubben, har det det har vært en nedgang i antall klubber de siste 25 årene: Det eksisterer ikke noe offentlig lovverk som regulerer tilbudet eller drift av klubber, og kvalitet og oppslutning er avhengig av kommunens økonomi og prioriteringer, egnet personale og ungdoms egen interesse. Det er også lite forskning på ungdom og fritidsklubb.

Derfor søkte Redd Barna, sammen med Ungdom og Fritid, om et felles prosjekt for å innhente barn og unges erfaringer knyttet til fritidsklubber og møteplasser – både om tilbud – og mangel på tilbud – i kommunen der de bor. I tillegg ønsket vi å høre hvordan barn og unge selv bruker en fritidsklubb eller tilsvarende møteplass i sin kommune, opplever betydningen av dette tilbudet. Å snakke med barn og unge bidrar til kvalitativt bedre løsninger fordi de er forankret i barn og unge selv. Når barn og unge selv setter ord på status for klubber i sitt nærmiljø og peker på utfordringer og konkrete løsninger, så ville det gi oss mulighet for å legge til rette for langsiktige og treffsikre løsninger i arbeidet med å sikre gode møteplasser for barn og unge i kommunene.

³ Folkehelsemeldingen - mestring og muligheter (Meld. St. 19 (2014 -2015))

⁴ Bakken, A (2017) *Ungdata 2017: Nasjonale resultater*. Rapport 10/17.

⁵ <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/1312/NOVA-Notat-1-2019-Fritidsklubber-i-et-folkehelseperspektiv.pdf?sequence=1>

Kap 2. Målsetting og målgruppe

Overordnet målsetting med prosjektet har vært å sikre en lovfestet tilgang for alle barn til en fritidsklubb/møteplass av god kvalitet.

Vi har i prosjektperioden jobbet med å nå denne målsettingen gjennom delmål:

- øke bevissthet om betydningen av fritidsklubber, slik barn og unge selv ser de;
- styrke barn og unges innflytelse og mulighet til å medvirking knyttet til egenorganiserte aktiviteter;
- øke kunnskap blant myndigheter og folk flest om fritidsklubbtilbudet i norske kommuner;
- økt handlingskompetanse om hvordan jobbe for inkluderende møteplasser for alle barn og unge.

Prosjektets målgruppe har vært todelt. I første fase var målgruppen barn og unge som skal ytre sine meninger om fritidsklubbtilbudet i kommunen. Deltakerne ble rekruttert i samarbeid med Ungdom og Fritid. I fase to var prosjektets målgruppe regjering og stortingspolitikere, lokale myndigheter, media, aktivister og frivillige som ønsket å gjøre en forskjell for barn og unge i sin kommune.

Indirekte målgruppe har vært barn og unge i kommune-Norge som på lang sikt vil kunne få et bedre og mer inkluderende fritidstilbud pga. arbeidet med prosjektet.

Kap 3. Prosjektgjennomføring/Metode

Redd Barna har vært prosjekteier, men har samarbeid tett med Ungdom og fritid i gjennomføringen av prosjektet. Prosjektet ble startet opp i januar 2020 og avsluttet i juni 2022.

Prosjektets aktiviteter har vært delt i tre faser:

1. Kartlegging og kunnskapsinnhenting

- **Nasjonal spørreundersøkelse blant barne- og ungdomsråd:** I samarbeid med Ungdom og fritid, utviklet vi en spørreundersøkelse som ble sendt til alle barne- og ungdomsråd i Norge. I spørreundersøkelsen ønsket vi å få et større innblikk i hvordan barn og unge ser på fritidsklubbtilbudet i Norge. Spørreundersøkelsen inneholdt spørsmål om antall klubber i kommunen, organisering og unges mulighet til medvirking og innflytelse på klubben, aktiviteter som tilbys, priser, hvordan informasjonen om klubben gis til ungdom, tilpasning av tilbudet for ulike behov og språk, antall brukere, m.m. Undersøkelsen gav også muligheter for å svare på hva barn og unge mener voksne bør gjøre for å støtte opp om fritidsklubbene og møteplassene i kommunen.
- **Workshop med ungdom fra fritidsklubber i ulike kommuner i Norge.** I tett samarbeid med Ungdom og Fritid, ble det arrangert 25 workshoper med barn og unge på 14 ulike fritidsklubber i ulike kommuner i Norge. Workshopene ble holdt i bydel Alna, Søndre Nordstrand, Frogner og Vestre Aker i Oslo, i Ytre Arna og Sentrum i Bergen, i Leknes i Vestvågøy og Grønland i Drammen. Gjennom ulike aktiviteter, leker og metoder, besvarte deltakere på workshopene spørsmålene: Hva er en bra fritid for deg, hva kan bli bedre på klubben, og hva er bra med klubben din. Det ble i tillegg utviklet opplegg knyttet direkte til hver enkelt fritidsklubb spesifikke situasjon, i samråd med ansatte på klubben.

- **Samtaler med ansatte på fritidsklubber.** Som ledd i kunnskapsinnhenting gjennomførte vi også samtaler med en rekke ansatte på fritidsklubber i Norge, inkludert klubbledere. De gav innspill i hvorfor klubben var viktig for barn og unge, og ikke minst, hva som måtte være på plass for at klubben skal være en god og trygg møteplass.

2. Rapport

Erfaringene og innspillene fra barn og unge har blitt samlet i rapporten *Et bra sted å være – slik barn og unge ser det*⁶. Rapporten inneholder både innspill og tanker fra barn og unge, i tillegg til at den løfter fram stemmer fra forskningen. Først i rapporten presenteres fakta og forskning om fritidsklubber. Deretter er rapporten delt i inn i tre deler. Første del handler om livet på klubben: hva gjør ungdom på klubben, og hvorfor er en fritidsklubb et bra sted. Den andre delen handler om hva som må være på plass for at klubben skal være et bra og trygt sted, knyttet til fysiske, menneskelige og økonomiske rammer. I den siste og tredje delen viser vi til våre krav til kommunene og regjeringen, for å sikre barn gode møteplasser.

I rapporten har vi samarbeidet med illustratør Annette Moi, som har illustrert forsiden. Stortingspolitiker for Venstre og tidligere kultur- og likestillingsminister Abid Raja har bidratt inn i boka med en tekst fra boka hans *Min skyld – en historie om frigjøring*. Også Nikita Amber Abbas fra Norges Handikapforbund, samt journalist og programleder Mona B. Riise bidrar med tekster i rapporten. Rapporten er trykket i 2000 eksemplarer.

I tillegg til rapporten produserte vi et ide- og aktivitetshefte: *Oppskrifter på hvordan vi ungdommer kan gjøre fritidsklubben til: Et bra sted å være*. Hftet er rettet mot ungdom og gir informasjon og oppskrifter på hvordan de selv kan bidra til å lage gode møteplasser, gjøre fritidsklubben kjent i lokalsamfunnet, og få politikere til å forstå hvor viktig fritidsklubben er. Enten man vil arrangere åpne dager på klubben, invitere inn politikere til et møte, skrive leserinnlegg, eller lage en protest, så finner ungdommer tips og råd om hvordan de kan gjennomføre dette. Idé- og aktivitetshefte er tilgjengelig på Redd Barna sine nettsider⁷. Hftet er utviklet ut ifra innspillene som kom på workshoper i prosjektet.

Basert på innspillene fra ungdommene, ble det også laget en film om fritidsklubbens betydning. I filmen forteller tre unge voksne om betydningen klubben har hatt for dem både som barn, men også hvem de har blitt som voksne. En av de tre er Emilie Stoesen Christensen, kjent fra musikkgruppen No.4.

3. Kunnskapsformidling og lokale handlinger

Rapporten og filmen ble lansert på et åpent seminar på Ammerud Fritidsklubb, 14 juni 2022. Til lanseringen inviterte vi lokale politikere, ansatte i kommunen, lokale organisasjoner, samt ungdom og deres familier. Det var også lokal media til stede som skrev om arrangementet. Under selve arrangementet ble rapporten og prosessen i prosjektet presentert, og ungdom som hadde deltatt fortalte om hvorfor klubben var et viktig sted for dem. De lokale og nasjonale kravene ble overrakt til statssekretær i Kultur- og likestillingsdepartementet, Odin Adelsten Aunan Bohman. Han deltok også i en samtale avslutningsvis, sammen med kultursjef i Sola Kommune, og representanter

⁶ Redd Barna (2021). Et bra sted å være – slik barn og unge ser det. Fritidsklubbens betydning for barn og unge. [Et bra sted å være: slik barn og unge ser det | Save the Children's Resource Centre](#)

⁷ Redd Barna (2021). Oppskrifter på hvordan vi ungdommer kan gjøre fritidsklubben til: Et bra sted å være. [RB fritidsklubb aktivitetshefte 0522 WEB.pdf \(reddbarna.no\)](#)

for Ungdomspartiene Sosialistisk Ungdom (SU) og Fremskrittspartiets Ungdom (FPU). Kvelden ble avsluttet med pizza og sosialt.

For å formidle resultater fra prosjektet og viktigheten av klubb, arrangerte vi også åpen dag på fem fritidsklubber der klubbungdom inviterte foreldre, venner, lokale aktører og politikere til å bli kjent med klubben deres. Ungdommene var ansvarlig for program på de åpne dagene, serverte mat og fikk vist fram aktiviteter på klubben.

For å bidra til langsiktige og strukturelle endringer, lanserte vi en underskriftskampanje: *Krev fritidsklubb for alle*.⁸ Kravet i kampanjen er at retten til en fritidsklubb må lovfestes, og innarbeides i Kulturloven. Siden det er Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen som har ansvaret for kulturpolitikken og kulturloven, ble kampanjen rettet mot henne. En slik lovfesting må definere retten til et fritidstilbud, si noe om kvalitet-, kompetanse- og ressursbehovet. I tillegg bør den fastslå barn og ungdoms rett til deltakelse og medvirkning. Møteplassene må være tilpasset alle barns funksjonsevne.

Underskriftskampanjen ble promotert i sosiale medier, og delt av blant annet Karpe og andre musikere og influensere som selv har brukt fritidsklubb i sin ungdom. Veldig mange kontaktet også ministeren direkte og fortalte at nå måtte regjeringen sørge for at fritidsklubb ble prioritert. Vi hadde deretter møte med Kulturdepartementet, samt direkte dialog med Statsråden. I tillegg sendte vi brev til Kulturdepartementet og Barne- og familiedepartementet, der vi ba om avklaring på hvor ansvaret for fritidsklubbene ligger, samt vurdering av muligheter for lovfesting av retten til fritidsklubb. I svaret fra departementet viser de til at det kommer en utredning om fritidsklubb. Vi følger opp denne dialogen, samt oppropet.

Avvik fra opprinnelig prosjektsøknad:

Det har vært noe avvik mellom fremdriftsplanen i prosjektsøknaden og den faktiske gjennomføringen. Prosjektet ble søkt forlenget fram til 30.06.2022. I hovedsak skyldes dette at formidling av resultater tok lenger tid og ble vanskeligere å organisere grunnet koronapandemien. Noen av workshopene med ungdommer ble derfor gjennomført digitalt, og ikke fysisk, som opprinnelig ønsket. Vi valgte derfor å ha flere direkte møter med ungdom senere i prosjektperioden, knyttet til utvikling av aktivitetshåndboken.

I den opprinnelige prosjektbeskrivelsen var det også skrevet at vi skulle innhente innspill fra barn med ulike funksjonsnedsettelse, gjennom et samarbeid med Norges Handikapforbund. Det ble vanskelig å gjennomføre disse workshopene pga. koronarestriksjonene. Vi valgte derfor i stedet å gå i dialog med Nikita Amber Abbas fra Norges Handikapforbunds Ungdom. Hun skrev et innlegg i rapporten, *Et bra sted å være - slik ungdom ser det*, for å synliggjøre betydningen av tilrettelagte fritidsklubber.

Det var også planlagt at erfaringer og kunnskap skulle formidles gjennom fem lokale seminarer / frokostmøter. Dette ble endret til 5 åpne dager på fritidsklubber (i tillegg til lanseringsarrangementet). Vi fant ut at det var mer hensiktsmessig å arrangere åpne dager på lokale fritidsklubber, og heller invitere lokale myndigheter, foreldre og andre fra lokalsamfunnet inn på klubbene.

---

⁸ <https://www.reddbarna.no/opprop/krev-fritidsklubb-for-alle/>

Kap 4. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering

I prosjektperioden har vi hatt følgende direkte resultater:

- Ferdig kvantitativ og kvalitativ kartlegging om status for møteplasser og barn og unges fritid i norske kommuner i samarbeid med barne- og ungdomsråd, som har gitt økt kunnskap om betydningen av lokale møteplasser for barn og unge, samlet i kortrapport.
- Kartlegging, konklusjoner og anbefalinger har blitt samlet i en rapport som er blitt trykket i 2000 eksemplarer. Den skal nå distribueres til alle norske kommuner, og fritidsklubber. Rapporten ble lansert på Ammerudklubben juni 2022.
- Det har blitt utvikle en kort film basert på funn i rapporten.
- Fem åpne dager på fritidsklubber der fritidsklubben ble synliggjort i lokalmiljøet.
- Utviklet et ide- og aktivitetshefte for lokal påvirkning som ungdom kan ta i bruk for å synliggjøre betydningen av fritidsklubb der de bor.
- Dialog mellom ungdom, ungdomsråd, lokalpolitikere og offentlige tjenester på åpne dager, inviterte møter, deltakelse på åpne halvtimer i kommunestyret / bydelsutvalget, m.m.
- Bidratt til økt nasjonalt fokus på viktigheten av å lovfeste retten til fritidsklubber for barn og unge gjennom oppstart av underskriftskampanje med kick-off på lanseringsarrangement i juni og oppmerksomhet i sosiale medier. Foreløpig har 2 300 skrevet under: «Det bør lovfestes at alle kommuner må sørge for at barn og unge har tilgang til en fritidsklubb / møteplass i sitt nærmiljø. En lovfesting må definere retten til et fritidstilbud, si noe om kvalitet-, kompetanse- og ressursbehovet, og fastslå ungdoms rett til deltakelse og medvirkning.»

Totalt har 304 barn deltatt direkte i prosjektet, enten gjennom innspillsrunder, workshoper eller åpne dager, gjennom sang-tekst og tegne-workshoper, muntlige intervjuer, skriftlige intervjuer, intervjuer over Snapchat og Instagram, leserinnlegg-skriving, samtaler og / eller taler for lokalpolitikere. På alle disse måtene har barn og unge fått mulighet til å fortelle hva de ønsker seg der de bor, og hva som er en god møteplass. En betydelig andel av disse barna og ungdommene har videre vært med på å tenke ut nye måter å jobbe for å realisere disse ønskene.

Andre resultater fra prosjektet:

- Intern læringsarena for ansatte
  - Ansatte i Redd Barnas Norgesprogram ønsket mer kunnskap om kampanjen og innholdet i rapporten. Derfor holdt rådgivere og kampanjeleder en gjennomgang av innholdet i rapporten.
- Møte politikere på Bjørndal for å diskutere fritidsklubb
  - I samarbeid med Redd Barnas regionskontor for Østlandet presenterte kampanjeleder rapporten for bydelspolitikere i Søndre Nordstrand bydel på Bjørndal fritidsklubb.

- Redd Barna ble invitert til todagens workshop på Sentralen
  - Kampanjeleder i Redd Barna ble invitert på workshop på Sentralen på bakgrunn av rapporten om fritidsklubber. Målet med workshopen var å finne ut hvordan Sentralen kan være et attraktivt sted å være for ungdom.

Antall workshoper per klubb, med sluttprodukt:

B7 (Vestre Aker, Oslo): 1 workshop. 3 unge frivillige, 1 ung ansatt. Innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte, samt nettsak om å bygge tilhørighet til klubb.

Hamna Fritidsklubb (Frogner, Oslo): 3 Workshops. 44 ungdommer. Innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte, og dialogmøte mellom to ungdommer på klubben, ungdomsråd og lokalpolitikere.

Trosterudklubben (Alna, Oslo): 5 workshops. 7 juniorrådsmedlemmer ga innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte, og planla en åpen dag for foreldre, frivillig sektor, forebyggende barnevern og lokalpolitikere over to planleggingsmøter. 35 barn var med på å lage programmet til to åpne dager for totalt 135 barn, 15 frivillige, 4 lokalpolitikere, 1 byråd, og totalt 225 personer kom. To av juniorrådsmedlemmene holdt tale om klubben begge kvelder, erklærte lokalpolitikere for klubb-ambassadører, og gav ut diplomer. Juniorrådet deltok på en evalueringsworkshop, hvor det kom frem at noen ville skrive leserinnlegg, som resulterte i ny workshop og et publisert leserinnlegg om klubb-eierskap i Aftenposten Junior.

Liaklubben (Alna, Oslo): 8 workshops. 9 klubb- og ungdomsmedlemmer ga innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte, og planla en åpen dag for foreldre, frivillig sektor, forebyggende barnevern og lokalpolitikere over tre planleggingsmøter. 4 av klubb- og ungdomsmedlemmene og 6 andre, deltok over tre kvelder på en musikk-workshop hvor de sammen lagde en sang om hvor stolte de var av klubben sin. Denne sangen, sammen med sitatopplesning om klubben fra 8 av brukerne og en tale av klubb- og ungdomslederen på 12 år, ble fremført på en åpen dag for totalt 75 personer, hvorav 4 var lokalpolitikere, og 40 barn. Der deltok også tre nyinnflyttede familier fra lokalområdet. I etterkant av den åpne dagen hadde vi et evalueringsmøte med klubb- og ungdomsrådet, hvor vi fikk planlagt et innlegg som rådet skulle få holde for bydelsutvalget om hva barna på klubben trenger. Etter en ytterligere workshop med planlegging og konkretisering av hva de ville at lokalpolitikere skulle gjøre, var de to klubb- og ungdomsrepresentantene klare for å fremme fire ønsker for politikerne sine på Bydelsutvalgsmøte: 1. klubben må være åpen flere dager, 2. klubben må få større lokaler, 3. penger til mat fra forskjellige kulturer, og 4. penger til flere aktiviteter. Talen deres for politikerne ble sett av 1100 innbyggere på stream/opptak.

Bjørndal fritidsklubb (Søndre Nordstrand, Oslo): 4 workshops. 24 ungdommer på klubben ga innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte, og la rammene for en åpen dag på det nye klubblokalet. 12 frivillige på klubben i ungdomsskole og VGS-alder planla program, mat, pynt og tale på ny workshop. 75 kom, hvor 40 barn, 2 lokalpolitikere, og varaordføreren og ordføreren i Oslo. Gjennom Kahoot og rebus fikk mange av ungdommene god anledning til å snakke med politikerne om klubben og hva de hadde behov for. Fem frivillige ungdommer deltok på ny workshop etter den åpne dagen for å gi innspill til rapport og aktivitetshefte om hvordan man best kan drive frivillighet på klubb.

Ungdomshuset Bergen (Sentrum, Bergen): 1 workshop. Dansegruppen Eufori i Dans Uten Grenser, som danser fast i ungdomshuset, ga innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte, og et hørings svar til Bergens helhetlige ungdomsplan. Dette ble fulgt opp digitalt, og to av danserne var med på å ferdigstille hørings svaret som ble sendt inn fra dem og Ytre Arna Ungdomsklubb.

Rapport

Ytre Arna Ungdomsklubb (Ytre Arna, Bergen): 1 workshop. 10 ungdommer ga innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte, og et hørings svar til Bergens helhetlige ungdomsplan. 4 av ungdommene var med digitalt videre, og ble med på å ferdigstille hørings svaret.

G60 (Grønland, Drammen): 1 workshop. 7 ungdommer ga innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte.

Qltura (Leknes, Vestvågøy): 1 workshop. 22 ungdommer ga innspill og sitater til rapport og aktivitetshefte. 3 av disse ungdommene ville jobbe videre med tematikken etter workshopen, og stiftet et lokallag i Redd Barnas ungdomsorganisasjon Press, som siden har utviklet seg til å bli en av organisasjonens største lokallag. Dette lokallaget bruker klubben som sitt møtelokale, og har denne høsten planer om å snakke med lokalpolitikere om å øke pengene klubben får til aktiviteter.

Prosjektet har fått følgende presseklipp

- Nrk vestland og Nyhetsmorgen - <https://www.nrk.no/vestland/meir-enn-hundre-fritidsklubbar-nedlagde-sidan-2010-1.15973748?fbclid=IwAR27kwGs0b2ZlxPoOSZBNjpLgKPUJfrk0B4Y5wlhfh-GpCsfZ5XDFIsa93w>
- SiD <https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/v5BeMV/jeg-har-moett-hundrevis-av-ungdommer-paa-fritidsklubber-over-hele-landet-en-ting-gaar-igjen>
- Lokale leserinnlegg – for mange barn og unge mangler en fritidsklubb

Sosiale medier

Underskriftskampanjen ble lansert i sosiale medier med en Instagram post rettet direkte til Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen. Med hjelp fra Karpe, Sondre Justad, Samsaya, Admiral P, Helsesista, Staysman, Tommy Tee og mange andre som likte og delte innlegget, har posten nesten 1500 likes og nådde over 15 000 kontoer. Vi vet at sosiale medier posten fikk oppmerksomheten til ministeren.

Opprop

<https://www.reddbarna.no/opprop/krev-fritidsklubb-for-alle/>

Oppropet er i all hovedsak ment å deles av fritidsklubber selv.

Kampanjesider og informasjon

Vi utviklet en kampanjeside på reddbarna.no der vi samlet underskriftskampanjen, rapporten, aktivitetsheftet for ungdom og verktøy knyttet til dette, filmen som ble produsert, samt delebilder til sosiale medier og mer informasjon om kampanjen.

<https://www.reddbarna.no/vart-arbeid/barn-i-norge/lek-og-fritid/fritidsklubb/>

Ungdom og fritid utviklet flere verktøy til fritidsklubbene som ble delt i forbindelse med Fritidsklubbens dag. Det er blant annet maler for brev til ordfører og mal på leserinnlegg som klubbene kan ta i bruk.

<https://www.ungdomogfritid.no/ungdom-og-fritid/fritidsklubbenes-dag-2022/>

Rapport

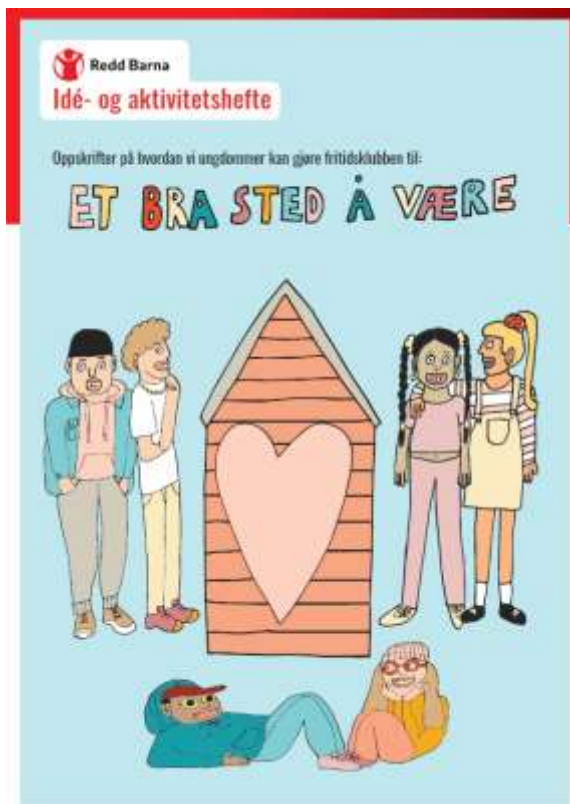
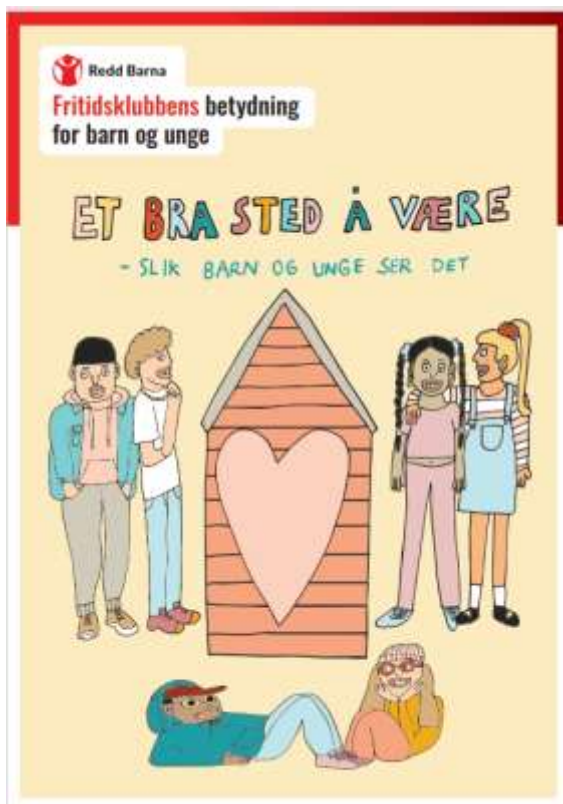
Kap 5. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Redd Barna og Ungdom og fritid jobber nå videre sammen for å innfri kravet fra rapporten og underskriftskampanjen. Vi har utviklet en påvirkningsplan der vi vil jobbe opp mot statsbudsjettet og forhandlingene, og opp mot revideringen av Kulturloven som er blitt annonsert. Vi har også ute en survey blant kommuner i Norge, for å se hva ordførere mener om en evt. lovfesting av fritidsklubber, hva de trenger for å sikre forutsigbar og trygg møteplass for unge, og hva de mener om fritidsklubber. Undersøkelsen skal brukes inn i det videre påvirkningsarbeidet.

Ungdom og fritid har vært en viktig samarbeidspartner i dette prosjektet, og vi kommer til å fortsette å jobbe tett sammen for å sikre at alle barn og unge får innfridd sin rett til lek og fritid. Rapporten, filmen og verktøyene fra prosjektet vil brukes aktivt i dette arbeidet. I tillegg vil vi også jobbe for å få innfridd de lokale kravene som er utviklet, i lokalvalget 2023, og rapporten sendes i disse dager til alle kommuner i Norge.

Referanser/litteratur

Vedlegg – legg inn vedlegg

Rapport
